

Příklad (B.3)

Zkusme pro každé $a \in \mathbb{R}$ definovat zobrazení $T : L_5([0, 3]) \rightarrow L_1([0, 3]^2)$ předpisem

$$Tf(x, y) = \frac{f(x)}{(xy)^a}, \quad f \in L_5([0, 3]).$$

Pro jaká $a \in \mathbb{R} \setminus \{\frac{4}{5}\}$ je zobrazení T dobře definovaným spojitým lineárním operátorem z $L_5([0, 3])$ do $L_1([0, 3]^2)$?

V případech, kdy $T \in \mathcal{L}(L_5([0, 3]), L_1([0, 3]^2))$, nalezněte $K > 0$ splňující $\|T\| \leq K$.

┐

Řešení

Problém s definicí je zřejmě pouze v tom, zda je obraz prvkem $L_1([0, 3]^2)$. Aby byla funkce $g : [0, 3]^2 \rightarrow \mathbb{R}$ prvkem tohoto prostoru, musí být $\int_{[0, 3]^2} |g(x, y)| dx dy$ definovaný a konečný. Vyšetřujeme tedy (podle Fubiniovy věty):

$$\int_{[0, 3]^2} \left| \frac{f(x)}{(xy)^a} \right| dx dy = \int_0^3 \int_0^3 \left| \frac{f(x)}{(xy)^a} \right| dx dy = \left(\int_0^3 \frac{1}{y^a} dy \right) \cdot \left(\int_0^3 \frac{|f(x)|}{|x^a|} dx \right),$$

kde $\int_0^3 |f(x)|^5 dx \in \mathbb{R}$. Pokud je $a \geq 1$, tak je levý integrál nekonečný, tedy i původní integrál je nekonečný, tedy T není dobře definováno.

Pro $a > \frac{4}{5}$ zvolíme $f(x) = \frac{1}{x^{1-a}}$, což je prvek $L_5([0, 3])$, jelikož:

$$\int_0^3 |f(x)|^5 dx = \int_0^3 \frac{1}{x^{5(\frac{1}{5} - (a - \frac{4}{5}))}} dx = \int_0^3 \frac{1}{x^{1-5a}} dx \in \mathbb{R}.$$

Obraz ale není prvkem $L_1([0, 3]^2)$, neboť druhý z integrálů výše vyjde (první je nenulový):

$$\int_0^3 \left| \frac{f(x)}{x^a} \right| dx = \int_0^3 \frac{1}{x^{a+1-a}} dx = \int_0^3 \frac{1}{x} dx = +\infty.$$

a tudíž musí být $\leq \frac{4}{5}$.

Pro $a < \frac{4}{5}$ máme (levý integrál spočítáme, pravý odhadneme Hölderovou nerovností):

$$\begin{aligned} \|Tf\|_1 &= \left(\int_0^3 \frac{1}{y^a} dy \right) \cdot \left(\int_0^3 \frac{|f(x)|}{|x^a|} dx \right) \leq ((1-a)3^{1-a}) \cdot \left(\|f\|_5 \cdot \sqrt[5/4]{\int_0^3 \frac{1}{x^{a \cdot \frac{5}{4}}} dx} \right) = \\ &= \|f\|_5 \cdot (1-a)3^{1-a} \cdot \sqrt[5/4]{\left(1 - a \cdot \frac{5}{4}\right) \cdot 3^{1-a \cdot \frac{5}{4}}} = \|f\|_5 \cdot (1-a)3^{1-2a} \cdot \sqrt[5/4]{3 \left(1 - \frac{5a}{4}\right)}. \end{aligned}$$

Tudíž pro $a < \frac{4}{5}$ je $\|T\|$ odhadnuto shora výrazem za „ $\|f\|_5$ “, tudíž je T dobře definováno a spojitě (prvek $\mathcal{L}(\dots)$), zatímco pro $a > \frac{4}{5}$ není T do $L_1([0, 3]^2)$.

└